

Styre
Universitetsstyret

Arkivreferanse
2017/11775
Styresak
72/25

Dokumentdato
03.09.2025
Møtedato
11.09.2025

VEDTAKSSAK:

Justert mandat for Forskningsutvalget og Det sentrale redelighetsutvalget

Bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 11/23, Styrket forskningsetisk innsats ved Universitetet i Bergen](#)
- [Styresak 9/18, Mandat, sammensetning og arbeidsform for Forskningsutvalget](#)
- [Forskningsutvalget sak 16/25, Konstituering og mandat for utvalget](#)

Saken gjelder

Forskningsetikk er grunnleggende for all forskning ved Universitetet i Bergen og inngår som en integrert del av forskningen ved UiB. UiBs strategi har som ambisjon å fremme forståelsen av forskningsetikk og betydningen av forskningens integritet.

Universitetets forskningsutvalg (FU) har en sentral rolle i å realisere UiBs strategi, og skal være et rådgivende organ for universitetsledelsen i forskningspolitiske og forskningsstrategiske spørsmål. Redelighetsutvalget (RU) skal bidra til fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet i forskningen, og behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer og saker om vitenskapelig uredelighet

I styresak 11/23 ble universitetsstyret orientert om arbeidet med utvikling av en kompetanseplan for forskningsetikk. I kompetanseplanen ble ansvar for enkelte kulturbyggende tiltak delt mellom Forskningsutvalget og Redelighetsutvalget. For å tydeliggjøre den strategiske betydningen av forebyggende forskningsetisk arbeid ønsker universitetsledelsen å overføre ansvaret for dette til Forskningsutvalget. Samtidig er det ønskelig å presisere deler av Forskningsutvalgets mandat, og regler om Redelighetsutvalgets sammensetning og ledelse.

Forslag til vedtak

Universitetsstyret vedtar følgende endringer i UiBs retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer:

1. Det forebyggende arbeidet knyttet til forskningsetikk tas ut av Redelighetsutvalgets mandat og overføres til Forskningsutvalget.

2. Redelighetsutvalget skal ledes av en person med professorkompetanse. Utvalget skal være faglig uavhengig.
3. Universitetsstyret gir Rektor fullmakt til å oppnevne ny sammensetning av Redelighetsutvalget for kommende periode.

Universitetsstyret vedtar følgende endringer i regler for Universitetets forskningsutvalg:

1. Rektor kan utpeke faste observatører til utvalget
2. Forskningsetikk nevnes som et av saksområdene der utvalget skal gi råd til universitetsledelsen

Tore Tungodden
Universitetsdirektør

03.09.2025/Bjug Olav Bøyum/Silje Haaskjold Sætre/Alette Gilhus Mykkeltvedt (avd.dir)

Vedlegg:

1. Saksfremstilling
2. Forslag til nytt mandat for Universitetets forskningsutvalg
3. Forslag til mandat for Det sentrale redelighetsutvalget

Saksframstilling

Styre
Universitetsstyret

Styresak
72/25

Møtedato
11.09.2025

Justert mandat for Forskningsutvalget og Det sentrale redelighetsutvalget

Bakgrunn

Forskningsetikk er grunnleggende for all forskning ved Universitetet i Bergen og inngår som en integrert del av forskningen ved UiB. UiBs strategi har som ambisjon å fremme forståelsen av forskningsetikk og betydningen av forskningens integritet.

Universitetets forskningsutvalg (FU) har en sentral rolle i å realisere UiBs strategi, og skal være et rådgivende organ for universitetsledelsen i forskningspolitiske og forskningsstrategiske spørsmål. Redelighetsutvalget (RU) skal bidra til fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet i forskningen, og behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer og saker om vitenskapelig uredelighet

I styresak 11/23 ble universitetsstyret orientert om arbeidet med utvikling av en kompetanseplan for forskningsetikk. I kompetanseplanen ble ansvar for enkelte tiltak delt mellom Forskningsutvalget og Redelighetsutvalget. For å tydeliggjøre den strategiske betydningen av forebyggende forskningsetisk arbeid ønsker universitetsledelsen å overføre ansvaret for dette til Forskningsutvalget. Samtidig er det ønskelig å presisere deler av Forskningsutvalgets mandat, og regler om Redelighetsutvalgets sammensetning og ledelse.

Mandat for Redelighetsutvalget

Redelighetsutvalget har i dag et mandat som omfatter både behandling av saker om mulig brudd på forskningsetiske normer og forebyggende arbeid. Utvalget ledes av viserektor for forskning.

Universitetsledelsen foreslår nå to endringer i utvalgets mandat:

1. Overføring av det forebyggende arbeidet til Forskningsutvalget

Forslaget bygger på en vurdering av FUs bredere ansvar for forskningsstrategi og utvikling, og dets evne til å forankre og gjennomføre forebyggende tiltak i fagmiljøene. En tydeligere ansvarsdeling mellom RU og FU vil bidra til mer effektiv håndtering av forskningsetiske spørsmål, der RU konsentrerer seg om behandling av enkeltsaker, mens FU ivaretar det strategiske og forebyggende arbeidet.

Ved å plassere det forebyggende ansvaret hos FU – som ledes av viserektor for forskning og som har forskningsdekanene som medlemmer – sikres solid faglig forankring og gjennomføringskraft for tiltakene. Dette vil styrke bevisstheten om forskningsetikk i hele organisasjonen og bidra til en mer helhetlig tilnærming.

Det foreslås på denne bakgrunn at det forebyggende arbeidet knyttet til forskningsetikk tas ut av RUs mandat og overføres til FU.

2. Ny ledermodell – faglig uavhengig leder med professorkompetanse

Det foreslås at RU skal ledes av en faglig uavhengig person med professorkompetanse. Dette innebærer at lederen ikke kan være medlem av rektoratet eller inneha annen rolle i den faglige ledelsen ved UiB.

Bakgrunnen for forslaget er et ønske om å styrke utvalgets uavhengighet og integritet. En leder uten tilknytning til universitetsledelsen vil kunne redusere risikoen for interessekonflikter og styrke tilliten til utvalgets arbeid – både internt i organisasjonen og eksternt i forskningsmiljøet.

Flere forskningsinstitusjoner i sektoren har eksterne ledere for sine redelighetsutvalg, og UiB vil med dette signalisere en tydelig forpliktelse til akademisk redelighet og uavhengig behandling av forskningsetiske saker.

3. Delegasjon til Rektor å oppnevne ny sammensetning av Redelighetsutvalget for kommende periode

Forskningsetikkloven § 6 bestemmer at institusjonen skal ha et redelighetsutvalg som kan behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

Etter UiB sine retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer § 10 er funksjonstiden for medlemmene i utvalget den samme som for universitetsstyret. Retningslinjene fastslår videre at utvalget består av et medlem av rektoratet med ansvar for forskning som leder, i tillegg til fire medlemmer. Medlemmene skal ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk. Ett medlem skal være jurist og ett medlem skal være eksternt. Juristen og det eksterne medlemmet skal ha personlige vararepresentanter. I tillegg oppnevnes én vararepresentant felles for de øvrige tre medlemmene

Ettersom det nå foreslås ny ledermodell for RU, er det ikke avklart hvem som blir ny leder. Det foreslås derfor at universitetsstyret gir rektor fullmakt å oppnevne utvalgets medlemmer.

Mandat for Universitetets forskningsutvalg

Forskningsutvalget (FU) er et rådgivende organ for universitetsledelsen. Utvalget drøfter jevnlig saker knyttet til etikk og redelighet. I utvalgsperioden 2021-2025 ble det lagt fram seks saker innen dette feltet. Siden 2023 har utvalget hatt en rolle i planleggingen av arrangementene Etikkfrokost og Forskningsetisk dag, og en del av FU-sakene er knyttet til dette.

Forslag til endring i mandat ble lagt fram for Forskningsutvalget på møte 20. August 2025 (FU sak 16/25). Gitt utvalgets rådgivende funksjon ble det gitt uttrykk for at mandatet ikke burde tillegge utvalget utførende oppgaver, som ansvar for opplæring i forskningsetikk. Det ble foreslått at forskningsetikk kan listes som et nytt element i mandatets punkt 4:

“Utvalget skal gi universitetsledelsen råd også i saker knyttet til forskningsetikk, forskerutdanning, tverrfaglig samarbeid samt institusjonelt samarbeid og partnerskap, nasjonalt og internasjonalt.”

Dette er en mindre detaljert beskrivelse enn gjeldende mandat for RU. Samtidig gir det rom for å tilpasse utvalgets aktivitet til endringer i aktuelle problemstillinger over tid.

Gjeldende mandat for Forskningsutvalget (FU) ble vedtatt av universitetsstyret i 2018 (sak 9/18). Det er behov for å gjøre mindre endringer i språk og begrepsbruk ut fra endrede betingelser, blant annet formuleringer knyttet til ansvar for forskningssaker i rektoratet. Det er også innført en ordning med faste observatører, som mandatet bør reflektere. Forslag til nytt reglement er vedlagt. Gjeldende reglement er tilgjengelig på Forskningsutvalgets nettsider,

<https://www.uib.no/fia/73955/forskningsutvalget#forskningsutvalgets-mandat>.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Universitetet i Bergen skal jobbe for å fremme forståelsen av forskningsetikk og betydningen av forskningens integritet. En tydeligere ansvarsdeling mellom Redelighetsutvalget og Forskningsutvalget vil kunne bidra til en mer effektiv håndtering av forskningsetiske spørsmål, der RU konsentrerer seg om behandling av enkeltsaker, mens FU ivaretar det strategiske og forebyggende arbeidet.

03.09.2025/Bjug Olav Bøyum/Silje Haaskjold Sætre/Alette Gilhus Mykkeltvedt (avd.dir)

Vedlegg:

Forslag til nytt mandat for Universitetets forskningsutvalg

1. Forskningsutvalget har en sentral rolle i å realisere UiBs strategi, og skal være et rådgivende organ for universitetsledelsen i forskningspolitiske og forskningsstrategiske spørsmål.
2. Utvalget skal gi råd til universitetsledelsen i arbeidet med å sikre best mulige vilkår for universitetets forskning, særlig den langsiktige og grunnleggende forskningen som universitetet har et særskilt ansvar for.
3. Utvalget skal gi universitetsledelsen råd som kan bidra til økt ekstern finansiering av forskning, inkludert forslag og anbefalinger om utvikling av forskningsadministrative tjenester.
4. Utvalget skal gi råd til universitetsledelsen i saker knyttet til [forskningsetikk](#), forskerutdanning, tverrfaglig samarbeid samt institusjonelt samarbeid og partnerskap, både nasjonalt og internasjonalt.

Sammensetning

Utvalget skal ha følgende sammensetning:

Medlemmer for en valgperiode (4 år)

- Prorektor/viserektor med ansvar for forskning (leder). Vara for leder utpekes av rektor
- Pro-/visedekaner med ansvar for forskning, én fra hvert av fakultetene.
- Forskningsansvarlig ved Universitetsmuseet i Bergen.

Andre

- 1 representant for midlertidige ansatte i undervisnings- og forskerstilling, oppnevnt av rektor for ett studieår etter forslag fra fagorganisasjonene.
- 1 studentrepresentant, oppnevnt av rektor for ett studieår etter forslag fra Studentparlamentet.

Rektor kan utpeke faste observatører til utvalget.

Arbeidsform

- Utvalget skal i sitt arbeid legge til rette for diskusjon og erfaringsutveksling med sikte på å utvikle beste praksis i de saker som er til behandling i utvalget.
- Utvalgets medlemmer kan forslå saker til behandling. Dagsorden fastsettes av utvalgsleder.
- Sekretariat er Forsknings- og innovasjonsavdelingen som koordinerer utvalget.

Forslag til nytt mandat for Universitetets redelighetsutvalg

Retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen

IV. Behandling av enkeltsaker i Det sentrale Redelighetsutvalget

§ 10. Utvalgets sammensetning

Redelighetsutvalget ledes av en person med professorkompetanse, i tillegg til fire medlemmer oppnevnt av universitetsstyret. Medlemmene skal ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk. Ett medlem skal være jurist og ett medlem skal være eksternt. Juristen og det eksterne medlemmet skal ha personlige vararepresentanter. I tillegg oppnevnes én vararepresentant felles for de øvrige tre medlemmene.

Utvalget skal være faglig uavhengig. Utvalget sitter til neste utvalg er oppnevnt av universitetsstyret. Rektor kan supplere redelighetsutvalget ved behov. Funksjonstiden for medlemmene er den samme som for universitetsstyret.

§ 11. Utvalgets mandat

Redelighetsutvalget skal behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer og saker om vitenskapelig uredelighet.

Redelighetsutvalget kan også ta opp saker på eget initiativ.

Utvalget legger årsmelding fram for universitetsstyret til orientering.